

Can Gallifa o La Noguera

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Monistrollet.. E. del terme.
Emplaçament Camí de Rajadell a Manresa, paral·lel a l'Eix Transversal. Prop del km.128 de l'Eix, camí cap al S.
Alçada: 315

Coordenades:

Latitud: 41.72524
Longitud: 1.76688
UTM Est (X): 397437
UTM Nord (Y): 4620005

Classificació

Número de fitxa 08178 - 98
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Modernisme
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Ignasi Oms, Alexandre Soler i March i Marcel·lí Coquillat.
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL. Catàleg bens protegits 2014 (num. 14)
Accés Difícil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad: 002307700CG92B
Autoria de la fitxa F. Xavier Menéndez OPC 2017-20
Data de registre de la fitxa: dc., 15/04/2020 - 02:00

Descripció

Casal o torre residencial modernista de dimensions considerables, obra inicial d'Ignasi Oms. Està estructurat en diferents cossos. Tot el conjunt forma un clos tancat. Els murs de càrrega són de pedra. L'edifici té múltiples façanes; en general els diferents cossos són de planta rectangular. Les cobertes són a doble vessant, amb la teulada vermella i el ràfec motllurat. Les façanes principals presenten planta baixa i tres plantes superiors, a més d'unes golfes possiblement habilitades. Les obertures estan decorades amb ceràmica i ferro forjat. En un extrem de la façana nord s'aixeca una torre coronada amb merlets, i a la façana del costat sud, a l'angle, hi ha una altra torre circular, aquesta rematada amb un pinacle. També destaquen les nombroses galeries, balcons i esgrafiats de la façana de tramuntana del Casal. L'exterior és ple d'elements ceràmics, relleus de pedra, baranes calades i esgrafiats amb motius florals, tot i que presenta una façana íntegrament de revestiment continu, amb l'emmarcat de la porta principal de pedra, com també ho es la font ubicada a punt mig del cos sota la galeria corredor. Les obertures estan tancades amb persianes de fusta de llibret i algunes mostren unes formes ondulades de marcat estil modernista, tot i que la majoria són perfectament rectangulars.

També hi ha diversos coberts de construcció moderna. Alguns van fer servei quan la casa era restaurant i hotel. La casa del guarda presenta unes façanes artísticament executades que combinen la ceràmica vermella, verda i blanca i el revestiment continu.

Observacions:

També coneguda com Torre de Can Gallifa o com La Noguera. Figura al Catàleg de Masies i Cases Rurals 2014 (num. 51), amb el nom de La Noguera (Al Catàleg de bens protegits, que inclou altres immobles, rep el mateix nom; segons aquest catàleg, és BCIL i també seria AEA, Àrea d'Expectativa Arqueològica).

De l'interior cal remarcar el vestíbul amb la gran volta sobre columnes i l'escala principal, una banqueta molt ornamentada amb motius vegetals, la riquesa dels paviments, la fusteria i fins i tot els elements del mobiliari.

Can Gallifa i el seu entorn natural constitueixen un conjunt residencial de gran interès arquitectònic i paisatgístic. En una construcció independent s'aixeca la capella de la Verge dels Àngels de can Gallifa (fitxa 15), construïda per Marcel·lí Coquillat.. Cal destacar la font de la Girada, construïda per la família Gallifa, a 700 m- al sud de la mansió, amb elements modernistes (fitxa 392).

Fins fa poc Can Gallifa ha tingut un ús, a més de residencial, de restauració i hosteleria (hotel) (actualment tancat). Hotel i restaurant eren independents un de l'altre. L'Hotel es deia Manso-Noguera i era luxós. Disposava de 12 habitacions dobles (incloses dues suites) decorades amb mobles antics. El restaurant de Carles Pressegué ofería cuina d'autor.

El casal disposa de 80.000m² de jardí i es troba envoltada de vegetació arbòrea, amb amples vistes pel costat de tramuntana. Es destacable la casa de nines. La finca disposa d'un heliport. Els Gallifa es van vendre la finca i des de 2010 pertany a la família de joiers Tous.

El molí de Can Gallifa (fitxa 123), situat a un km. a l'oest del casal, fou construït pels Gallifa el 1910, tal com indica una inscripció. Servia per fer arribar l'aigua a uns dipòsits, i d'aquests, la corrent anava a Can Gallifa.

Al 2020 no s'ha pogut accedir a la finca. La descripció correspon al PEP 1993, al Catàleg de Masies 2014 i altres fonts bibliogràfiques.

La foto 2 està extreta del web Conèixer Catalunya i la foto 3 -que correspon a la Torre del Guarda- està extreta del web Barcelona Modernista.

Història

La casa anomenada de Cal Noguera (que podria tenir un origen antic, com a mínim del segle XVI) fou adquirida l'any 1862 per l'industrial de Manresa Francesc Gallifa i Parera al Capítol de la Seu de Manresa,

que se'n havia fet càrrec per endeutament de la família Noguera. A partir de llavors es va conèixer com a Torre de Cal Gallifa, tot i que l'actual propietat va recuperar i impulsar el nom de La Noguera (la façana llueix el retol modernista "Manso Noguera"). La instal·lació dels Gallifa a Rajadell va tenir un gran ressò, ja que es tractava d'una de les principals famílies industrials manresanes.

L'insigne arquitecte Ignasi Oms Ponsa (1863-1914), deixeble de Domènech i Muntaner, i responsable dels edificis modernistes més notables de Manresa (el Casino, l'Escorxador, casa Lluvià, Casa Torra, Casa Torrents, Ca la Buresa, la Florinda ...) va rebre l'encàrrec de la família Gallifa, el 1901, de remodelar la casa. L'any 1914, arran de la mort d'Ignasi Oms, l'arquitecte valencià Marcel·lí Coquillat (Elx, 1865 - Busot 1924), que va estudiar a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, es fa càrrec de les obres. Les obres es feren entre 1901 i 1920. Ignasi Oms va planejar la reforma de la casa pairal, a la qual va adossar una nova edificació de planta baixa i dos pisos, amb secció basilical, amb grans finestres i una torre circular de dues alçades a l'extrem dret de la façana sud, coberta per una cúpula cònica. Marcel·lí Coquillat va assumir les obres d'ampliació els anys 1914-1915 modificant el projecte original d'Ignasi Oms i aixecant una planta més a la casa senyorial. També va projectar la galeria corredor, la casa del masover, la casa del guarda i, finalment (1922), la capella, però sempre mantenint, en bona part, l'estil i la funcionalitat marcats per Oms. cercant la voluntat de fondre l'arquitectura amb el paisatge i d'aprofitar la llum natural i la ventilació. Possiblement, l'arquitecte manresà Alexandre Soler i March (1874-1949), també deixeble de Domènech i Muntaner, es feu càrrec amb anterioritat d'una primera remodelació a finals del segle XIX., amb jardins i edificis d'inspiració neogòtica i neoclàssica, abans de la que va fer Oms a principis del segle XX.. Durant la guerra civil 1936-39, Can Gallifa, es reconvertí en La Llar de l'Infant, on s'acollia a nens i nenes refugiats i/o orfes a causa del conflicte bèl·lic.

Bibliografia

GASOL, J. M. (1974). Caja de Ahorros de Manresa (1863-1973). Historia de una institución centenaria. Manresa . Pp . 279.

Catàleg de Msies i Cases Rurals de Rajadell. 2014

Blog Descobreix Rajadell. Oficina de turisme de Rajadell (O. Gasulla)

<http://descobreixrajadell.blogspot.com/>

